

УДК 339.138

Цитування:

Ржеуський А. В., Кунанець Н. Е. SWOT-аналіз дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування бібліотек закладів вищої освіти України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 2. С. 11–24.

Rzheuskyi A., Kunanets N. (2023). SWOT-Analysis of Distant Library and Information Services of Libraries of Higher Education Institutions in Ukraine. *Library Science. Record Studies. Informology*, 2, 11–24 [in Ukrainian].

Ржеуський Антоній Валентинович,

кандидат наук із соціальних комунікацій,
докторант Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0001-8711-4163>
antonii.v.rzheuskyi@lpnu.ua

Кунанець Наталія Едуардівна,

доктор наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри інформаційних систем та мереж
Національного університету
«Львівська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0003-3007-2462>
nek.lviv@gmail.com

SWOT-АНАЛІЗ ДИСТАНЦІЙНОГО БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БІБЛІОТЕК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Метою статті є проведення SWOT-аналізу дистанційних сервісів та електронних інформаційних ресурсів бібліотек закладів вищої освіти України. **Методологію дослідження** склали методи аналізу, синтезу, усебічності пізнання, узагальнення, абстрагування, SWOT-аналізу. **Наукова новизна** дослідження полягає в тому, що вперше метод SWOT-аналізу був застосований до вітчизняних книгозбірень, які здійснюють бібліотечно-інформаційне обслуговування в умовах карантинних обмежень та воєнного стану. **Висновки.** Був проведений SWOT-аналіз дистанційних послуг та інформаційних ресурсів бібліотек закладів вищої освіти України. Сильними сторонами наукових бібліотек закладів вищої освіти України виявилось надання дистанційних послуг: електронної доставки документів, віртуальної довідкової служби, визначення індексів УДК та електронних інформаційних ресурсів: електронного каталогу, електронного архіву наукових праць співробітників університету (інституційний репозитарій), повнотекстові бази даних та ресурси, доступні на відкритих платформах. Слабкими сторонами є: відсутність таких дистанційних послуг: наявність онлайн-чату; створення та підтримка профілю дослідника в сервісах ORCID, Google Академія, Scopus Author ID, Researcher ID, ResearchGate; інформування користувачів про нові надходження; редагування списків використаної літератури та електронних інформаційних сервісів на вебсайтах бібліотек: буктрейлерів, лонгридів, підкастів, віртуальних турів та екскурсій, аудіокниг, віртуальних виставок, дайджестів, нових надходжень, віртуальних оглядів, тематичних списків. Можливістю є створення перспективних форм дистанційних послуг та електронних інформаційних ресурсів: створення електронних бібліотек, запровадження вузькогалузевих рекомендаційних систем, розроблення мобільної версії вебсайту бібліотеки та мобільних додатків електронних сервісів бібліотек, розроблення спеціалізованих додатків електронних сервісів бібліотек, розроблення системи персональних кабінетів, розгортання блогерської та стрімінгової діяльності, використання нових платформ для миттєвого обміну повідомленнями: Telegram, Viber, соціальної мережі TikTok. Загрозами для бібліотек на сьогодні є відсутність електроенергії, перевантаження серверів бібліотек, соціально-політична нестабільність, кіберзагрози.

Ключові слова: SWOT-аналіз, дистанційні сервіси, електронні інформаційні ресурси, бібліотеки закладів вищої освіти України, месенджери, Telegram, Viber, TikTok.

Rzheuskyi Antonii,

Candidate of Sciences in Social Communications (PhD), Doctoral Student,
National Academy of Culture and Arts Management

Kunanets Natalia,

Doctor of Sciences in Social Communications, Professor,
Department of Information Systems and Networks, Lviv Polytechnic National University

SWOT-ANALYSIS OF DISTANT LIBRARY AND INFORMATION SERVICES OF LIBRARIES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN UKRAINE

The purpose of the article is to conduct a SWOT-analysis of distant services and electronic information resources of libraries of higher education institutions in Ukraine. The research methodology is based on the methods of analysis, synthesis, comprehensiveness of knowledge, generalisation, abstraction, SWOT-analysis. The scientific novelty of the study lies in the fact that for the first time the SWOT-analysis method was applied to domestic libraries that provide library and information services under quarantine restrictions and martial law. Conclusions. A SWOT-analysis of distant services and information resources of libraries of higher education institutions in Ukraine was conducted. The strengths of the scientific libraries of higher education institutions in Ukraine were found to be the provision of remote services: electronic delivery of documents, virtual reference service, determination of UDC indices and electronic information resources: electronic catalogue, electronic archive of scientific works of university staff (institutional repository), full-text databases and resources available on open platforms. Weaknesses include the lack of the following remote services: online chat; creation and maintenance of a researcher's profile in the ORCID, Google Academy, Scopus Author ID, Researcher ID, ResearchGate services; informing users about new arrivals; editing bibliographies and electronic information services on library websites: book trailers, longreads, podcasts, virtual tours and excursions, audiobooks, virtual exhibitions, digests, new arrivals, virtual reviews, thematic lists. Opportunities include the creation of promising forms of remote services and electronic information resources: creation of digital libraries, introduction of sector-specific recommendation systems, development of a mobile version of the library website and mobile applications of electronic library services, development of specialised applications of electronic library services, development of a system of personal accounts, deployment of blogger and streaming activities, use of new platforms for instant messaging: Telegram, Viber, and social network TikTok. Threats to libraries today include the lack of electricity, overloading of library servers, socio-political instability, and cyber threats.

Key words: SWOT-analysis, distant services, electronic information resources, libraries of higher education institutions in Ukraine, messengers, Telegram, Viber, TikTok.

Актуальність теми дослідження. Бібліотекам необхідно систематично здійснювати аналіз дистанційного обслуговування та актуальності електронних інформаційних ресурсів, щоб зрозуміти, які ділянки потребують удосконалення з метою надання користувачам комфортного та якісного дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування. На наш погляд, дієвим та практичним засобом для сучасних бібліотек є SWOT-аналіз. Тому актуальність нашого дослідження полягає у SWOT-аналізі електронних дистанційних сервісів та інформаційних ресурсів, якими наукові бібліотеки закладів вищої освіти України обслуговують своїх користувачів в умовах карантинних обмежень. Запровадження воєнного стану по всій території України ще більше ускладнило роботу бібліотек, що суттєво позначається на бібліотечно-інформаційному обслуговуванні.

SWOT-аналіз (або SWOT-матриця) – це техніка стратегічного планування та стратегічного

управління, яку використовують, щоб допомогти людині чи організації визначити сильні, слабкі сторони, можливості та загрози, пов'язані з бізнес-конкуренцією чи плануванням проєкту. Його іноді називають оцінкою ситуації або аналізом ситуації [1].

SWOT-аналіз – це метод експертного оцінювання задля виявлення сильних та слабких сторін внутрішнього й зовнішнього середовищ організацій з метою їх аналізу, використання результатів у процесі стратегічного планування і прийняття управлінських рішень [2].

Сильні та слабкі сторони бібліотечно-інформаційного обслуговування належать до внутрішніх чинників, на них бібліотека здатна вплинути сама. Можливості та загрози – це зовнішні умови середовища. На ці умови неможливо вплинути, проте слід враховувати їх.

Предметом SWOT-аналізу може бути: бренд, імідж, корпоративне управління, команда та

співробітники, досвід управління, кваліфікація, продукція, послуги, ресурси, дизайн, якість, процеси та організація, розташування.

SWOT-аналіз є найбільш простим, поширеним та зручним методом для аналізу ситуації довкола бібліотек як соціальних інститутів, з урахуванням обставин, які склались в Україні.

Проаналізувавши вебсайти бібліотек щодо стану та основних тенденцій дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування та застосувавши SWOT-аналіз, визначимо:

- сильні сторони – електронні інформаційні ресурси, які бібліотеки надають своїм користувачам, діють в умовах воєнного стану як дистанційні сервіси;

- слабкі сторони – виявити слабкі місця в бібліотечно-інформаційному обслуговуванні, ті дистанційні послуги та інформаційні ресурси, що в найменшій кількості представлені на вебсайтах бібліотек на сьогодні. Такий підхід дає змогу проаналізувати діяльність бібліотек, застосувавши, для прикладу, метод бенчмаркінгу, порівняти дистанційні послуги та електронні інформаційні ресурси наукових бібліотек закладів вищої освіти та поширити інноваційний досвід;

- можливості. Бібліотека як соціокомунікаційний інститут, що за тривалий час накопичив традиційні та електронні інформаційні ресурси, застосувавши доступні на сьогодні інформаційні технології та кадровий потенціал, який володіє необхідними компетенціями та навичками роботи з інформаційними технологіями, може провести трансформацію бібліотечно-інформаційного обслуговування: впровадити нові сервіси та форми дистанційного обслуговування користувачів, удосконалити ті, що вже функціонують, або ж переглянути дистанційні послуги й електронні інформаційні ресурси та навіть відмовитись від тих, що не користуються або мало користуються попитом у користувачів;

- загрози, які є на сьогодні для діяльності бібліотек та бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів.

Аналіз досліджень і публікацій. На теперішній час виявлено поодинокі наукові розвідки, присвячені SWOT-аналізу вітчизняних бібліотек за минуле десятиліття.

Так, зокрема SWOT-аналіз бібліотеки представлений у стратегії розвитку бібліотеки Сумського державного університету на 2018–2022 роки [3], де зазначено, що сильними сторонами книгозбірні є, зокрема, віддалений цілодобовий доступ до інформаційних ресурсів через електронний каталог бібліотеки, закладено основи формування електронної бібліотеки, створено репозитарій

наукових і науково-методичних робіт університету.

Можливості, які б нас зацікавили, є: збільшення кількості послуг, пов'язаних із цифровим контентом та мультимедіа, впровадження бібліотечних інтегрованих систем нового покоління, таких як ExLibris Alma або відкрита платформа FOLIO, що надають доступ до електронних і медіаресурсів та управляють ними. Слабкі сторони, які слід відзначити: невідповідність вебсайту бібліотеки університету сучасним вимогам користувачів, слабкий і нестабільний інтернет, застаріла комп'ютерна техніка, а також недосконалість та обмеженість АБІС «УФД».

Тобто фахівці бібліотеки констатують, що поточна автоматизована бібліотечна інформаційна система не досконала та не спроможна задовольнити всі потреби, вебсайт бібліотеки потребує вдосконалення, а також є необхідність забезпечити користувачів не тільки електронними інформаційними ресурсами, але й мультимедійними.

Самоаналіз і SWOT-аналіз науково-технічної бібліотеки Національного авіаційного університету, здійснені О. Шкурко [4], дали підґрунтя для реалізації стратегії розвитку книгозбірні.

Л. Бакуменко провела SWOT-аналіз колективу наукової бібліотеки Харківського державного університету харчування та торгівлі [5]. SWOT-аналіз колективу бібліотек не є предметом нашого дослідження, однак ми цілком згодні з автором щодо однієї зі слабких сторін про невідповідність між набутими професійними знаннями бібліотечних працівників та стрімким розвитком інформаційного суспільства. На нашу думку, бібліотечним фахівцям необхідно вдосконалити вміння та навички, поглиблювати знання в галузі інформаційних технологій шляхом підвищення кваліфікації в межах 1–3 років.

Т. Павленко здійснила спробу SWOT-аналізу наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету [6].

Загалом, до слабких сторін вітчизняних книгозбірень автори відносять недостатню кількість автоматизованих робочих місць, недостатньо комфортні умови в читальних та комп'ютерних залах бібліотек.

Звернімося до закордонного досвіду. У SWOT-аналізі університетської бібліотеки Майкла Окпара університету сільського господарства, Умудіке, Нігерія, проведеному Акобунду Діке Угах (Akobundu Dike Ughah), нас зацікавили можливості бібліотеки щодо:

- організації коротких навчальних програм з таких тем, як каталогізація та класифікація, індексування і реферування, практичне використання інформаційно-комунікаційних технологій у бібліотеці;

- дослідження, які б проводив бібліотечний персонал у галузі бібліотекознавства й інформаційних наук;

- видання бібліотекою журналів;

- надання послуг індексування та реферування за межами університету [7].

Джо Фернадесом (Joe Fernandez) проведено SWOT-аналіз соціальних медіа в бібліотеці [8]. У своєму дослідженні П. К. Суреш Кумар (P. K. Suresh Kumar) представив результати SWOT-аналізу чотирьох університетських бібліотек Керали (Індія), а саме: бібліотеки університету Керали, бібліотеки університету Махатми Ганді, бібліотеки науки та техніки Кочин і бібліотеки Калікутського університету імені Мохаммеда Коя. Предмет дослідження становили фонди бібліотек, інформаційні послуги, персонал бібліотеки, інфраструктура [9].

Сильними сторонами книгозбірень є вагомі бібліотечні фонди як традиційних документів, так й електронних, однак електронними документами можна скористатись лише в читальних залах. Слабкими сторонами в усіх книгозбірень є відсутність 24/7 доступу до OPAC, відсутність якісних інформаційних продуктів і послуг, відсутність мережі в кампусі для спільного використання та поширення ресурсів.

Сасекеа Йонека Гарріс (Sasekea Yoneka Harris) провів SWOT-аналіз університетських бібліотек Ямайки [10]. Сильними сторонами університетських бібліотек Ямайки, як зазначає автор, є надання користувачам низки електронних інформаційних ресурсів: електронної бібліотеки, онлайн баз даних, на які підписані університети (зокрема бази даних EBSCO), електронні журнали та електронні книги, якими студенти та викладачі можуть скористатись з будь-якої точки доступу. Слабкими сторонами вказано неспроможність бібліотек іти в ногу з розвитком інформаційних технологій, обмежена віртуальна присутність бібліотеки в інтернеті, потреба в нових комп'ютерах, відсутність онлайн-сервісів на кшталт «Запитай у бібліотекаря».

Індійський дослідник Мітешкумар Пандья (Miteshkumar Pandya) застосував метод SWOT-аналізу для вибору хмарного сховища для бібліотеки. Дослідник вважає, що перед розміщенням даних бібліотеки в хмарі необхідно ґрунтовно розглянути переваги, недоліки та особливості сервісу [11].

Як показав SWOT-аналіз, слабкими сторонами бібліотек університетів Малаві (Африка) є слабка комунікація з користувачами; низька видимість бібліотечних сервісів для користувачів бібліотек [12].

SWOT-аналіз за програмою проекту під назвою «Національна інфраструктура бібліотечних

та інформаційних послуг для наукового контенту (N-LIST)», виконуваний спільно з Консорціумом e-ShodhSindhu, Центром INFLIBNET і Консорціумом INDEST-AICTE, ІІТ Delhi, дав змогу визначити можливості бібліотек закладів вищої освіти, які полягали в: доступі до інформації поза межами бібліотеки, єдиному інтерфейсі як точки доступу до всіх сервісів та інформаційних ресурсів, миттєвому поширенні інформації через зручний для користувача інтерфейс [13].

Ліван Янг (Lijuan Yang) здійснив SWOT-аналіз сильних, слабких сторін, можливостей і загроз створення цифрової бібліотеки в університетах Китаю, що дало можливість сформулювати стратегію розвитку цифрової бібліотеки в університетах [14].

Отже, огляд закордонних публікацій щодо застосування SWOT-аналізу в розрізі бібліотечної справи засвідчив, що цей метод використовували як для аналізу та оцінки загальної діяльності бібліотек університетів, так й окремих бібліотечних послуг, інформаційних ресурсів, інформаційних продуктів. Такі дослідження були проведені ще задовго до закриття бібліотек на карантин, тому серед слабких місць бібліотеки відзначали матеріальний стан приміщень бібліотек, недосконалість матеріально-технічної бази. Окремо наголос робили на вдосконаленні бібліотечного сервісу та розширенні асортименту інформаційних ресурсів, зокрема розбудові та підтримці електронних бібліотек. Виявлено, що навіть не в усіх книгозбірень були запроваджені віртуальні довідкові служби. З огляду на це, можна зробити висновок, бібліотеки були не готові здійснювати якісно та в повному обсязі бібліотечно-інформаційне обслуговування користувачів під час пандемії.

Низка дослідників провела SWOT-аналіз у контексті застосування штучного інтелекту в університетських бібліотеках Пакистану. Оскільки штучний інтелект набуває популярності та його поступово впроваджують у бібліотеки, науковці представили короткий аналіз сильних і слабких сторін, можливостей та загроз застосування штучного інтелекту в університетських бібліотеках Пакистану [15].

Мета цієї публікації полягає в проведенні SWOT-аналізу дистанційних сервісів та електронних інформаційних ресурсів бібліотек закладів вищої освіти України з позицій користувача.

Виклад основного матеріалу. Наше дослідження ми провели виключно з позиції користувача електронних інформаційних ресурсів та дистанційних сервісів. Насамперед було проаналізовано вебсайти наукових бібліотек закладів вищої освіти України. На основі цього сформовано множину дистанційних послуг та електронних

інформаційних ресурсів бібліотек. Відібрано перелік бібліотек, на вебсайтах яких максимально представлено дистанційні послуги та електронні інформаційні ресурси. Після цього вже здійснено порівняльний аналіз (табл. 1).

У межах дослідження проаналізовано вебсайти наукових бібліотек різних закладів вищої освіти України (зокрема класичних університетів, технічних, педагогічних).

Нижче наведемо реєстр бібліотек, на прикладі яких застосовано SWOT-аналіз:

1) бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

2) наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова;

3) наукова бібліотека Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

4) бібліотека Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

5) наукова бібліотека Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;

6) наукова бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка;

7) бібліотека Криворізького державного педагогічного університету;

8) наукова бібліотека Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

9) бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка;

10) науково-технічна бібліотека імені Г. І. Денисенка КПІ імені Ігоря Сікорського;

11) науково-технічна бібліотека Національного університету «Львівська політехніка»;

12) науково-технічна бібліотека Вінницького національного технічного університету;

13) науково-технічна бібліотека Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

14) науково-технічна бібліотека Національного авіаційного університету;

15) наукова бібліотека Національного університету «Запорізька політехніка»;

16) науково-технічна бібліотека Національного університету харчових технологій;

17) наукова бібліотека Національного університету «Чернігівська політехніка»;

18) наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки;

19) бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка;

20) наукова бібліотека Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова;

21) наукова бібліотека Українського державного університету науки і технологій;

22) бібліотека Харківської державної академії культури;

23) наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв;

24) бібліотека Черкаського державного технологічного університету;

25) бібліотека Одеської державної академії будівництва та архітектури;

26) наукова бібліотека Національного фармацевтичного університету;

27) наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

28) наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка;

29) наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

30) бібліотека Сумського державного університету;

31) наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

32) центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

33) наукова бібліотека Хмельницького національного університету;

34) наукова бібліотека Запорізького національного університету;

35) бібліотека Криворізького національного університету;

36) наукова бібліотека імені М. В. Довнар-Запольського Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

З наведеної таблиці можна визначити сильні та слабкі сторони з надання дистанційних послуг бібліотеками, можливості надання і вдосконалення певних дистанційних сервісів або напрямів роботи, а також загрози для бібліотек щодо забезпечення бібліотечно-інформаційного обслуговування (рис. 1). Проаналізуємо кожен аспект детальніше.

Таблиця 1

Множина дистанційних сервісів бібліотек

	Електронна доставка документів (ЕДД)	Визначення індексів УДК	Пошук літератури за темою наукового дослідження	Онлайн-консультації	Віртуальна довідка	Мобільні застосунки	Онлайн-чат	Онлайн-реєстрація користувачів	Надання віддаленого доступу до матеріалів, доступних у локальній мережі	Віддалений доступ до передплачених ліцензованих електронних баз даних	Онлайн-семінари та вебінари	Створення та підтримка профілю дослідника в сервісах ORCID, Google Академія, Scopus Author ID, Researcher ID, ResearchGate	Інформування користувачів про нові надходження	Редагування списків використаної літератури
1					+									
2	+	+		+			+		+	+				
3	+	+	+	+	+					+				
4		+			+		+			+	+		+	
5	+	+		+	+					+				
6	+	+			+					+			+	
7	+	+			+					+	+		+	
8	+	+			+			+	+	+	+		+	+
9		+			+						+		+	
10	+	+	+	+	+		+		+				+	
11			+						+	+		+	+	
12	+	+			+									
13	+								+	+				
14	+	+		+	+						+			
15	+			+	+									
16				+							+			
17		+	+	+	+									
18	+			+	+			+		+				
19	+	+	+				+							
20		+	+			+			+		+			
21	+	+					+							
22														
23	+	+	+	+				+		+	+			
24	+	+			+									
25	+				+			+						
26	+	+	+	+	+					+	+			
27	+	+					+	+		+	+	+		
28		+		+		+		+		+				
29	+	+			+					+				
30	+	+	+	+			+	+		+	+			+
31														
32		+			+					+				
33	+				+		+							
34	+	+			+	+		+						
35			+		+									
36	+	+			+		+	+						

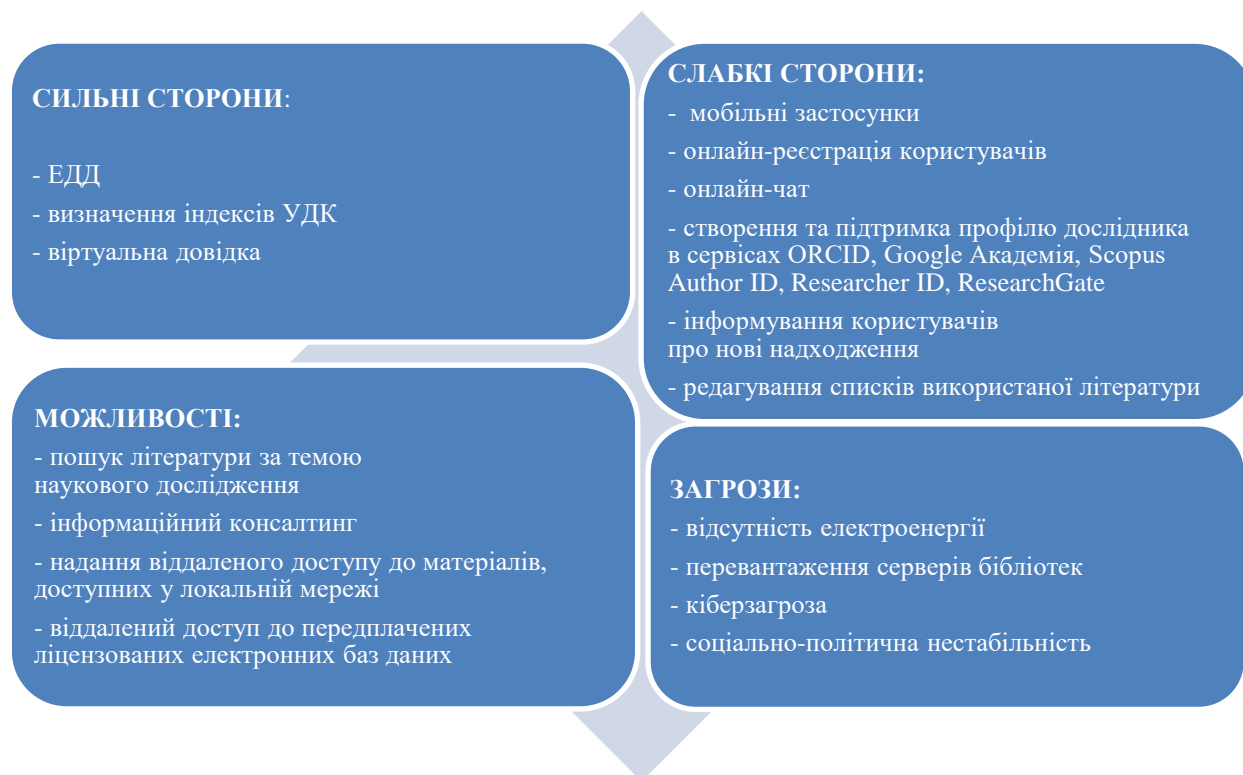

Рис. 1. SWOT-аналіз дистанційних послуг бібліотек

Сильні сторони. Під час дослідження виявлено, що найпоширенішими дистанційними сервісами, які надають через вебсайти бібліотек, є електронна доставка документів, визначення індексів УДК та віртуальна довідка. На нашу думку, технологія виконання послуги електронної доставки документів останнім часом зазнала змін у позитивному напрямі. Бібліотеки ретельно відпрацювали механізм її виконання, оскільки зі стрімким збільшенням віртуальних користувачів, вона набуває популярності. Для виконання цієї послуги фахівці використовують усі доступні інформаційні ресурси, пошукові системи, бази даних, щоб надати користувачеві необхідний документ або фрагмент документа з дотриманням вимог законодавства про авторське право. Бібліотечні працівники посилили напрям роботи з оцифрування документів, що зберігаються у фондах бібліотеки. Також на вимогу користувача здійснюється розпізнавання змісту документа. Варто відзначити, що електронна доставка документів, визначення індексів УДК, віртуальна довідка є базовими дистанційними послугами бібліотек, які надавали ще до запровадження карантинних обмежень.

Можливості. Бібліотечні співробітники можуть активізувати діяльність із віддаленого інформаційного забезпечення користувачів. На вебсайтах бібліотек така послуга має назву «Пошук літератури за темою наукового дослідження» або подекуди «Інформаційний супровід наукового дослідження». В основі дистанційної послуги пошуку

літератури за темою наукового дослідження закладена технологія вибіркового поширення інформації (BPI). Користувачеві надсилають добірку літературних джерел з теми його наукового дослідження. Така послуга суттєво відрізняється від виконання інформаційного запиту через віртуальну довідкову службу чи онлайн-консультування, що має одноразовий характер. «Пошук літератури за темою наукового дослідження» виконують за всіма канонами BPI. Щоб стати абонентом цієї послуги, новий користувач через інтерфейс вебсайту заповнює електронну форму, вказуючи напрями його наукових досліджень. Бібліотечні фахівці опрацьовують профіль нового абонента та здійснюють добірку актуальних інформаційних джерел за науковими напрямками користувача. Бібліографічні описи можуть супроводжуватись лінками на відкриті джерела. Це значно підвищує інформативність та важливість такої послуги. На вебсайтах бібліотек зазначений перелік інформаційних ресурсів та баз даних, якими послуговуються бібліотечні фахівці при наданні послуги. Варто наголосити, що така послуга є систематичною, а база нових абонентів постійно поповнюється. Важливо застерегти бібліотечних фахівців, що ця послуга призначена лише для викладачів і науковців, для супроводу та інформаційного забезпечення їхньої наукової діяльності, але аж ніяк не студентів. Часто допускають помилку, коли таку послугу надають під інформаційні

потреби як науковців, так і студентів, або ж вона не розміщена на вебсайті бібліотеки в окремому блоці послуг, відведеному тільки для науковців. На наш погляд, ця послуга є перспективною і може користуватися попитом серед науковців та викладачів закладів вищої освіти.

Проведення бібліотеками семінарів та вебінарів, онлайн-консультацій з питань інформаційного забезпечення наукової і навчальної діяльності в умовах карантинних обмежень та воєнного стану стає можливим завдяки наявності у вільному доступі широкого кола програмних продуктів для відеозв'язку. Бібліотечні фахівці вдало оперують низкою таких платформ і доволі обирають, яким технічним засобом зручніше послугоуватись. Користувачам через карантинні обмеження чи військовий стан не завжди вдається відвідати бібліотеку, а тому незалежно від місця перебування користувач бібліотеки завжди може стати учасником заходів або ж отримати консультацію. Такі заходи можуть стосуватися широкого кола питань, зокрема ознайомлення студентів, викладачів та науковців з новими інформаційними ресурсами, що передплачує університет, консультації з питань наукометрії чи інструментів, що дозволять підвищити ефективність науково-дослідницької діяльності. Проведення таких заходів в онлайн-форматі дає змогу зібрати більшу аудиторію. На нашу думку, розмаїття електронних інформаційних ресурсів, баз даних, програмних засобів для навчання та наукової діяльності (які бібліотечні фахівці опанували і з якими здатні ознайомити та проконсультувати студентів і співробітників університетів) у поєднанні із платформами для проведення відеоконференцій заклало новий напрям діяльності бібліотек – інформаційний консалтинг.

Поряд з традиційними документами бібліотеки акумулюють та створюють електронні колекції документів, що становлять доробок працівників університетів. Такими матеріалами можна було скористатись тільки в локальній мережі в приміщенні бібліотеки. На сьогодні віддалений доступ до матеріалів бібліотек, наявних у локальній мережі, з метою ознайомлення користувачі отримують після авторизації на вебсайті бібліотеки.

При дослідженні вебсайтів бібліотек було виявлено, що користувачам пропонують скористатись у віддаленому режимі передплаченими закордонними базами даних, базами даних, дозвіл на використання яких надано в тестовому доступі. Подекуди відзначено випадки надання віддаленого доступу до передплачених ліцензованих електронних баз даних, а саме Scopus та Web of Science. До введення карантинних обмежень

наукометричними базами даних можна було скористатись з локальної мережі університетів або в електронних читальних залах бібліотек. Бібліотекам слід розширювати коло інформаційних ресурсів і створювати комфортні умови дистанційного обслуговування користувачів, а відтак доступ до наукометричних баз даних можливо надати через проксісервери чи спеціалізовані додатки, які можуть розробити працівники відділів інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотек.

Слабкі сторони. Під час дослідження великої кількості вебсайтів бібліотек було виявлено поодинокі спроби впровадження вкрай важливих дистанційних сервісів, відсутність яких значно послаблює дистанційне обслуговування користувачів бібліотек. Відтак онлайн-реєстрація користувачів – доволі зручний сервіс, що не потребує фізичної присутності користувача й дає змогу залучити до бібліотеки ширше коло користувачів. Наявність на вебсайті онлайн-чату дало б можливість миттєво відповідати на запитання та надавати фактографічні довідки користувачам. Такий сервіс можна запровадити за допомогою поширеного програмного забезпечення JivoChat.

Розроблення і запровадження мобільних застосунків є інноваційним напрямом в обслуговуванні користувачів бібліотек. Для прикладу, розроблено додаток LibClient, що дозволяє користувачам скористатись в онлайн-доступі електронним каталогом на мобільних пристроях з операційною системою Android.

Поширеною серед бібліотек є послуга для науковців зі створення та підтримки профілю дослідника в сервісах ORCID, Google Академія, Scopus Author ID, Researcher ID, ResearchGate.

Для того щоб користувач був обізнаний з новинками літератури, що надходять до бібліотеки, слід запровадити таке інформування. Ідеться не просто про розміщення на вебсайті бібліотеки списків чи презентацій нових надходжень, а автоматичне сповіщення користувачів шляхом запровадження опції «Підписатись на оповіщення».

Проведено SWOT-аналіз електронних інформаційних ресурсів бібліотек (табл. 2). Наведена таблиця дає можливість визначити сильні та слабкі сторони (рис. 2) інформаційного обслуговування користувачів бібліотек електронними інформаційними ресурсами, а також можливості щодо генерації бібліотеками на базі власних інформаційних ресурсів, що формувались впродовж попередніх десятиліть, електронних інформаційних ресурсів нового зразка відповідно до вимог сьогодення.

Рис. 2. SWOT-аналіз електронних інформаційних ресурсів бібліотек закладів вищої освіти України

Сильні сторони. Наведена табл. 2 засвідчує, що поширеними електронними інформаційними ресурсами залишаються електронний каталог та електронний архів наукових праць співробітників університету (інституційний репозитарій). Ці електронні інформаційні ресурси стали основними для бібліотек, вони були популярними ще задовго до часів карантинних обмежень.

Під час дослідження виявлено, що з початком карантинних обмежень значна кількість бібліотек вчасно почала накопичувати, формувати та створювати на вебсайтах окремі розділи з повнотекстових баз даних та електронних інформаційних ресурсів, доступних на відкритих платформах. Варто відзначити організаційний підхід до укладання електронних інформаційних ресурсів окремо за галузями знань. Такі електронні інформаційні ресурси містять рекомендаційний характер для користувачів і слугують додатковими інформаційними ресурсами, що розширюють джерельну базу наукових досліджень співробітників університетів.

Можливості. На наш погляд, поєднання накопичених повнотекстових баз даних та електронних інформаційних ресурсів, доступних на відкритих платформах, а також віртуальних довідкових служб, точніше архівів виконаних довідок, дасть змогу закласти підґрунтя для створення вузькогалузевих рекомендаційних систем. Такі інформаційні вузькогалузеві системи можуть бути розміщені на вебсайті бібліотеки, і користувач зможе

звертатись до них з інформаційним запитом, причому така взаємодія передбачає участь бібліотечного працівника.

Дистанційне інформаційне обслуговування користувачів не має обмежень у часі та просторі, однак має обмеження в авторських правах. Бібліотеки розпочали та підтримують тенденцію створення електронних бібліотек. Тож бібліотеки намагаються надати віддалено повнотекстовий доступ до методичних вказівок, навчальних посібників, підручників. Повнотекстовий доступ отримують лише зареєстровані користувачі бібліотеки, які дотримуються законодавства з авторського права.

Ще одним важливим аспектом дистанційного інформаційного забезпечення користувачів є «присутність» бібліотек у соціальних медіа. Найпопулярнішими соціальними медіаплатформами, що розміщені на вебсайтах бібліотек, є Facebook, Instagram, Youtube. Меншою популярністю користуються Twitter і Pinterest. Наскільки ці соціальні медіа є ефективними у використанні бібліотек – це предмет іншого дослідження. На наш погляд, бібліотекам слід звернути увагу на можливості соціальної мережі TikTok. Вона є новою молодіжною інтерактивною медіаплатформою, що дає змогу блогерів максимально ефективно впливати на аудиторію і взаємодіяти з нею, розміщувати короткі мультимедійні матеріали й інформативно доносити повідомлення до певних користувачів. Для активних бібліотечних фахівців TikTok є чудовим

трампліном для розвитку блогерської діяльності.

Ефективним і перспективним засобом інформування користувачів бібліотек є месенджери – Viber та Telegram. Незважаючи на те, що лічена кількість бібліотек закладів вищої освіти України розміщує на своїх сайтах посилання на групи в месенджерах, ми не вважаємо це слабкою ланкою та, навпаки, відносимо це до передових й ефективних засобів інформаційного обслуговування користувачів. На вебсайтах бібліотек виявлено посилання на групи у Viber та Telegram. Прогнозуємо, що в подальшому стане популярним і WhatsApp. Месенджери дають змогу створити тіснішу, згуртованішу аудиторію, де користувачі бібліотеки можуть активно комунікувати один з одним. Варто відзначити, що навіть матеріально-технічна база бібліотеки зазнає змін. Вже немає потреби утримувати парк комп'ютерів, користувачеві не потрібне автоматизоване робоче місце, навіть ноутбук, який є габаритний. Важливим атрибутом у житті сьогодишнього користувача та кожної молодої людини є смартфон. Портативний, зручний, з мобільним швидкісним інтернетом, різноманітною кількістю вебдодатків (що легко інсталиються та деінсталиються) і завжди під рукою – є універсальним засобом доступу й отримання інформації.

Через застосунок Telegram чи Viber, які легко інсталиються і використовуються в повсякденному житті кожної людини, можна як надавати дистанційні послуги, так і здійснювати інформаційне забезпечення користувачів бібліотек. До прикладу, дистанційна інформаційна послуга «Пошук літератури за темою наукового дослідження» чи «Інформаційний супровід наукового дослідження» може бути реалізована шляхом як персонального, так і групового інформування користувачів. Користувачеві надходить добірка літератури з лінками на відкриті джерела, за якими він з легкістю може перейти. Другий приклад: у месенджерах можна публікувати перехресні посилання на інші соціальні медіаплатформи – той самий TikTok, про який згадано вище. Отже, користувач, один раз перейшовши за посиланням, вже буде знати про існування TikTok-каналу бібліотеки, здійснить підписку та буде обізнаним про всі оновлення. Ще один приклад: бібліотечний працівник як модератор чату, надсилає повідомлення із супровідним лінком про стримінг майбутніх заходів. Повідомлення охопить усю аудиторію. Як бачимо, інформаційні повідомлення, що транслюють бібліотечні працівники через месенджери, оперативно, цільово, без ентропії надійдуть до користувачів, які з легкістю з ними ознайомляться і, гарантовано, не оминуть їх увагою, адже смартфон завжди в руці. Тож ми пропонуємо нову модель дистанційного бібліотечно-інформаційного забезпечення віртуальних користувачів

бібліотек (з використанням апаратного засобу – смартфона, програмного забезпечення – Telegram, Viber чи WhatsApp), що з плином часу та розвитком інформаційних технологій стане більш простою і практичною.

Слабкі сторони. Найменше на вебсайтах бібліотек трапляються буктрейлери, лонгриди, підкасти, віртуальні тури та екскурсії, аудіокниги, віртуальні виставки, дайджести, нові надходження, віртуальні огляди, тематичні списки.

На наш погляд, аудіокниги та підкасти ще доцільно створювати для користувачів з особливими потребами, зокрема з вадами зору, адже з практичного погляду користувач може прослухувати контент і водночас виконувати інші дії.

Вважаємо, що буктрейлери, віртуальні екскурсії, віртуальні виставки на сьогодні поступово вичерпують свій потенціал.

Низька наявність дайджестів, нових надходжень, віртуальних оглядів, тематичних списків, вважаємо, пояснюється зниженням аналітичної діяльності бібліотечних працівників, адже керівництво бібліотек вважає раціональнішим задіювати їх на інші процеси, наприклад: оцифрування фондів бібліотек, наповнення, редагування електронних баз даних бібліотек, створення електронних колекцій документів.

Загрози. Загрози забезпечення користувачів електронними інформаційними ресурсами, як і дистанційними сервісами, полягають у можливій відсутності електроенергії – гострій проблемі, спричиненій ракетними обстрілами. У зв'язку із цим бібліотеки змушені економно використовувати електроенергію, оперативніше та ефективніше виконувати операції з бібліотечного обслуговування, раціонально використовувати інформаційні ресурси для інформаційного забезпечення користувачів. У разі відсутності електропостачання та мобільного зв'язку можемо порадижити бібліотечним працівникам використання альтернативних месенджерів для поширення інформації, а саме: Bridgefy, Briar, Rumble, Serval Mesh, Vojer. Їхня робота забезпечується через Bluetooth. Так, зокрема, слід зацентувати на роботі месенджера Bridgefy. Мінімальна дальність передачі даних за допомогою Bridgefy сягає до 100 метрів. Однак при утворенні мережі цю відстань можна збільшити. Якщо в радіусі 100 метрів є ще користувачі бібліотеки чи співробітники, які послуговуються Bridgefy, то їхні смартфони стануть підсилювачем сигналу. За допомогою Bridgefy бібліотечні фахівці можуть надсилати масові повідомлення всім користувачам у радіусі сигналу, навіть якщо їхні контакти відсутні [16].

Небезпеку становлять і кіберзагрози, що потребують захисту даних та інформації як бібліотеки, так і закладу вищої освіти загалом. Поширення

фейкової інформації, дезінформації – теж складники кібератак.

Ще за часів карантинних обмежень збільшилась кількість звернень користувачів до вебсайтів бібліотек, що спричиняє збільшення трафіку, і відповідно виникає загроза перевантаження роботи вебсайтів. У цьому випадку бібліотекам необхідно використовувати розподілені сервери або оновити наявні на більш потужні.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше метод SWOT-аналізу був застосований до вітчизняних книгозбірень, які здійснюють бібліотечно-інформаційне обслуговування в умовах карантинних обмежень та воєнного стану.

Висновки. Отже, у межах SWOT-аналізу дистанційних послуг та інформаційних ресурсів бібліотек закладів вищої освіти України підіб'ємо підсумки. Виклик перед вітчизняними книгозбірнями був поставлений стрімко й несподівано та, завдяки теоретичному, методологічному, практичному базису, який вони заклали в минулі роки щодо концепції електронної бібліотеки та дистанційного бібліотечного обслуговування віртуальних користувачів, бібліотекам як соціокомунікаційним інститутам вдалось використати ці напрацювання та адаптуватись до нових реалій на початковому етапі. У подальшому на бібліотеки чекає процес неминучої трансформації системи бібліотечно-інформаційного обслуговування.

Можна говорити про формування нової парадигми бібліотечно-інформаційного обслуговування – виключно парадигми дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування віртуальних користувачів бібліотек, яка отримала поштовх унаслідок зовнішніх процесів, що відбулись у світі й неминуче торкнулись України, а саме пандемія і карантинні обмеження; і друге – це суспільно-політична ситуація в самій Україні, яка склалась внаслідок війни та запровадження воєнного стану по всій території країни.

Сильною стороною наукових бібліотек закладів вищої освіти України стало надання ними дистанційних послуг: електронна доставка документів, віртуальна довідкова служба, визначення індексів УДК та електронних інформаційних ресурсів: електронного каталогу, електронного архіву наукових праць співробітників університету (інституційний репозитарій), повнотекстові бази даних і ресурси, доступні на відкритих платформах.

Аналіз засвідчив, що на сьогодні не всі бібліотеки закладів вищої освіти України з представленого переліку надають електронні інформаційні послуги чи мають онлайн-ресурс. Це можна пояснити тим, що: а) така дистанційна послуга чи

електронний інформаційний ресурс відсутні (у цьому випадку бібліотеці слід запровадити її); б) цю послугу компенсує інша, дотична (наприклад відсутність віртуальної довідкової служби компенсується онлайн-чатом, електронними скриньками працівників бібліотеки, що відповідальні за певну ділянку роботи); в) не вдається відшукати на вебсайті цю послугу чи електронний інформаційний ресурс у зв'язку зі складною навігацією, перевантаженням вебсайту інформацією чи невідповідністю розділу, де розташована послуга (у цьому випадку слід її перенести на головну сторінку вебсайту).

Слабкими сторонами є: відсутність таких дистанційних послуг: наявність онлайн-чату; створення та підтримка профілю дослідника в сервісах ORCID, Google Академія, Scopus Author ID, Researcher ID, ResearchGate; інформування користувачів про нові надходження; редагування списків використаної літератури та електронних інформаційних сервісів на вебсайтах бібліотек: буктрейлерів, лонгридів, підкастів, віртуальних турів та екскурсій, аудіокниг, віртуальних виставок, дайджестів, нових надходжень, віртуальних оглядів, тематичних списків.

Можливостями є створення перспективних форм дистанційних послуг та електронних інформаційних ресурсів: створення електронних бібліотек, запровадження вузькогалузевих рекомендаційних систем, розроблення мобільної версії вебсайту бібліотеки та мобільних додатків електронних сервісів бібліотек (це прискорить час доступу користувача до необхідного сервісу), розроблення спеціалізованих додатків електронних сервісів бібліотек (для розширення браузера), розроблення системи персональних кабінетів, розгортання блогерської та стримінгової діяльності (потребує підвищення фахового рівня працівників бібліотек для формування в них нових знань та вмінь), використання нових платформ для миттєвого обміну повідомленнями: Telegram, Viber, соціальної мережі TikTok, що становлять конкуренцію соціальним платформам Facebook, Instagram, Youtube.

Загрозами для бібліотек закладів вищої освіти України на сьогодні є відсутність електроенергії, перевантаження серверів бібліотек, соціально-політична нестабільність, кіберзагрози. Причому з кіберзагрозами бібліотечний інститут як центр інформації покликаний боротися та протидіяти поширенню недостовірної інформації. Бібліотеки, які перебувають на окупованих територіях, будуть предметом дослідження наступних публікацій.

Список використаних джерел

1. Weihrich H. The TOWS Matrix – A Tool for Situational Analysis. URL: <https://nonprofitbuilder.org/storage/303/TOWS-Long-Range-Planning-Heinz-Weihrich.pdf> (дата звернення: 31.03.2023).
2. Швардак М. В. SWOT-аналіз системи підготовки майбутніх керівників (менеджерів у системі освіти). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6(344), ч. 2. С. 119–133.
3. Стратегія розвитку бібліотеки СумДУ на 2018–2022 рр. URL: https://library.sumdu.edu.ua/data/Strategiia_biblioteku.htm#_Точ516577795 (дата звернення: 31.03.2023).
4. Шкурко О. П. Самооцінка діяльності наукової бібліотеки університету – важливий ресурс підвищення якості обслуговування користувачів. *The scientific heritage*. 2019. № 34. С. 65–69.
5. Бакуменко Л. Г. Бібліотечний колектив у розрізі сучасних трансформацій. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/13384/1/bibliotechnyi_kolektyv_u_rozrizi_suchasnykh_transformatsii.pdf (дата звернення: 31.03.2023).
6. Павленко Т. SWOT-аналіз як інструмент стратегії розвитку бібліотеки університету. URL: <https://dokumen.tips/documents/swot-oe-repoknmueduabitstream12345678938523.html?page=1> (дата звернення: 31.03.2023).
7. Ugah Akobundu Dike. A SWOT Analysis of the University Library of Michael Okpara University of Agriculture Library, Umudike, Nigeria. *Library Philosophy and Practice*. 2007. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/17219453.pdf> (дата звернення: 31.03.2023).
8. Fernandez J. A SWOT Analysis for Social Media in Libraries *Library Staff Publications*. 2009. URL: https://digitalcommons.library.umaine.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1004&context=lib_staffpub (дата звернення: 31.03.2023).
9. Kumar P. K. Suresh. University Libraries in Kerala: A SWOT Analysis for Marketing. *Library Philosophy and Practice*. 2012. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/188079699.pdf> (дата звернення: 31.03.2023).
10. Harris S. Y. SWOT analysis of Jamaican academic libraries in higher education. *Library Management*. 2018. Vol. 39, № 3/4. Pp. 246–278.
11. Miteshkumar Pandya. Cloud Computing for Libraries: A SWOT Analysis. 2012. URL: <https://ir.inflibnet.ac.in/handle/1944/1703> (дата звернення: 31.03.2023).
12. Mapulanga P. SWOT analysis in the planning of information services and systems in university libraries: The case of the University of Malawi strategic plans. *The Bottom Line*. 2013. Vol. 26, № 2. Pp. 70–84.
13. Talmale Mangesh, Humbre Avinash. SWOT Analysis of N-LIST Programme. *International Journal of Information Dissemination and Technology*. 2012. Vol. 2, iss. 2. Pp. 142–145.
14. Lijuan Yang. Development Strategy of the Digital Library in University Based on SWOT Analysis. *Software Engineering and Knowledge Engineering: Theory and Practice*. 2012. Vol. 115. Pp. 893–900.
15. Ali M. Y., Naeem S. B., Bhatti R., Richardson J. Artificial intelligence application in university libraries of Pakistan: SWOT analysis and implications. *Global Knowledge, Memory and Communication*. 2022. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/GKMC-12-2021-0203/full/html> (дата звернення: 31.03.2023).
16. Раптом що... ТОП-5 месенджерів, які працюють без інтернету. URL: https://radiotrek.rv.ua/news/raptom-shcho..-top-5-mesenzheriv-yaki-pracyuyut-bez-internetu_282789.html (дата звернення: 31.03.2023).

References

1. Weihrich, H. The TOWS Matrix – A Tool for Situational Analysis. Retrieved from: <https://nonprofitbuilder.org/storage/303/TOWS-Long-Range-Planning-Heinz-Weihrich.pdf> [in English].
2. Shvardak, M. V. (2021). SWOT analysis of the training system for future leaders (managers in the education system). *Bulletin of Taras Shevchenko Luhansk National University. Pedagogical sciences*, 6 (344), 2, 119–133 [in Ukrainian].
3. Development strategy of the library of Sumy State University for 2018–2022. Retrieved from:

https://library.sumdu.edu.ua/data/Strategiia_biblioteky.htm#_Toc516577795 [in Ukrainian].

4. Shkurko, O. P. (2019). Self-assessment of the activity of the university scientific library – an important resource for improving the quality of user service. *The scientific heritage*, 34, 65–69 [in Ukrainian].

5. Bakumenko, L. G. Library collective in the context of modern transformations. Retrieved from: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/13384/1/bibliotechnyi_kolektyv_u_rozrizi_suchasnykh_transformatsii.pdf [in Ukrainian].

6. Pavlenko, T. SWOT analysis as a tool of the university library development strategy. URL: <https://dokumen.tips/documents/swot-oe-repoknmueduabitstream12345678938523.html?page=1> [in Ukrainian].

7. Ugah Akobundu Dike. (2007). A SWOT Analysis of the University Library of Michael Okpara University of Agriculture Library, Umudike, Nigeria. *Library Philosophy and Practice*. Retrieved from: <https://core.ac.uk/download/pdf/17219453.pdf> [in English].

8. Fernandez, J. (2009). A SWOT Analysis for Social Media in Libraries Library Staff Publications. Retrieved from: https://digitalcommons.library.umaine.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1004&context=lib_staffpub [in English].

9. Kumar P.K. Suresh. (2012). University Libraries in Kerala: A SWOT Analysis for Marketing. *Library Philosophy and Practice*. Retrieved from: <https://core.ac.uk/download/pdf/188079699.pdf> [in English].

10. Harris, S. Y. (2018). SWOT analysis of Jamaican academic libraries in higher education. *Library Management*, 39 (3/4), 246–278 [in English].

11. Miteshkumar, Pandya. (2012). Cloud Computing for Libraries: A SWOT Analysis. Retrieved from: <https://ir.inflibnet.ac.in/handle/1944/1703> [in English].

12. Mapulanga, P. (2013). SWOT analysis in the planning of information services and systems in university libraries: The case of the University of Malawi strategic plans. *The Bottom Line*, 26 (2), 70–84 [in English].

13. Talmale, Mangesh, Humbre, Avinash. (2012). SWOT Analysis of N-LIST Programme. *International Journal of Information Dissemination and Technology*, 2(2), 142–145 [in English].

14. Lijuan, Yang. (2012). Development Strategy of the Digital Library in University Based on SWOT Analysis. *Software Engineering and Knowledge Engineering: Theory and Practice*, 115, 893–900 [in English].

15. Ali, M. Y., Naeem, S. B., Bhatti, R., Richardson, J. (2022). Artificial intelligence application in university libraries of Pakistan: SWOT analysis and implications. *Global Knowledge, Memory and Communication*. Retrieved from: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/GKMC-12-2021-0203/full/html> [in English].

16. All of a sudden... TOP-5 messengers that work without the Internet. Retrieved from: https://radiotrek.rv.ua/news/raptom-shcho...-top-5-mesenzheriv-yaki-pracyuyut-bez-internetu_282789.html [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 14.04.2023
Отримано після доопрацювання 17.05.2023
Прийнято до друку 25.05.2023*